Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2526/24
25.7.2024. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парничном поступку по тужби тужиоца "Електродистрибуције Србије" д.о.о. Београд, Булевар Уметности бр.12, кога заступа пуномоћник Владимир Илић, адвокат из Београда, Курсулина бр.1, против тужене АА, из ..., чији је старатељ ББ из ..., ради дуга, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 9726/17 од 29.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 25.7.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 9726/17 од 29.11.2023. године у делу става првог изреке, којим је укинут закључак о извршењу јавног извршитеља ... И.Ивк.871/13 од 06.12.2013. године у делу којим је обавезана тужена АА да тужиоцу, на име дуга, исплати и то: износ од 61.732,96 динара, са законском затезном каматом почев од 17.4.2011. године до исплате; износ од 35.418,21 динара, са законском затезном каматом почев од 17.5.2011. године; износ од 30.108,07 динара, са законском затезном каматом почев од 19.6.2011. године; износ од 16.390,38 динара, са законском затезном каматом почев од 19.7.2011. године, износ од 14.612,01 динара, са законском затезном каматом почев од 19.8.2011. године; износ од 13.496,55 динара, са законском затезном каматом почев од 20.9.2011. године; износ од 13.084,65 динара, са законском затезном каматом почев од 18.10.2011. године; износ од 23.408,92 динара, са законском затезном каматом почев од 22.11.2011. године; износ од 29.139,90 динара, са законском затезном каматом почев од 18.12.2011. године, закључно са износом од 79.634,47 динара, са законском затезном каматом почев од 20.01.2012. године и у том делу тужбени захтев одбија као неоснован.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 9726/17 од 29.11.2023. године у преосталом делу става првог изреке и у ставу другом изреке, и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, укинут је закључак о извршењу јавног извршитеља ... И.Ивк.871/13 од 06.12.2013. године у делу којим је обавезана тужена АА да тужиоцу, на име дуга, исплати износ од 553.166,25 динара са законском затезном каматом и то: на износ од 61.732,96 динара, почев од 17.4.2011. године до исплате; на износ од 35.418,21 динара, почев од 17.5.2011. године; на износ од 30.108,07 динара, почев од 19.6.2011. године; на износ од 16.390,38 динара почев од 19.7.2011. године на износ од 14.612,01 динар почев од 19.8.2011. године; на износ од 13.496,55 динара почев од 20.9.2011. године; на износ од 13.084,65 динара, почев од 18.10.2011. године; на износ од 23.408,92 динара почев од 22.11.2011. године; на износ од 29.139,90 динара, почев од 18.12.2011. године; на износ од 79.634,47 динара почев од 20.01.2012. године; на износ од 101.469,92 динара почев од 21.02.2012. године; на износ од 75.692,75 динара почев од 20.3.2012. године; на износ од 58.415,46 динара почев од 20.4.2012. године; на износ од 140,50 динара почев од 05.6.2012. године; на износ од 140,50 динара почев од 19.6.2012. године; на износ од 140,50 динара почев од 20.7.2012. године; на износ од 140,50 динара, почев од 19.8.2012. године, све до исплате као и у делу којим је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова извршења исплати износ од 12.758,40 динара, а тужбени захтев се одбија као неоснован. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде, тужилац је благовремено изјавио жалбу због свих разлога предвиђених одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку. Трошкове другостепеног поступка је тражио.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП (“Службени гласник РС”, бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-други закон), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиоца делимично основана.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је обрачунао туженој трошкове за утрошену електричну енергију на адреси у ..., ... и то за месец март 2011. године у износу од 61.732,96 динара са роком плаћања 16.4.2011. године, за април 2011. године испоставио је два рачуна и то у износу од 9.818,73 динара са роком плаћања 16.5.2011. године и у износу од 35.418,21 динар са роком плаћања 16.5.2011. године, за мај месец 2011. године на износ од 30.108,07 динара са роком плаћања 18.6.2011. године, за јун 2011. године на износ од 16.390,38 динара са роком плаћања 18.7.2011. године, за јул 2011. године на износ од 14.612,01 динара са роком плаћања 18.8.2011. године, за август 2011. године на износ од 13.496,55 динара са роком плаћања 19.9.2011. године, за септембар 2011. године на износ од 13.084,65 динара са роком плаћања 17.10.2011. године, за октобар 2011. године на износ од 23.408,92 динара са роком плаћања 21.11.2011. године, за новембар 2011. године на износ од

29.139,90 динара са роком плаћања 17.12.2011. године, за децембар 2011. године на износ од 79.634,47 динара са роком плаћања 19.01.2012. године, на износ од 101.469,92 динара са роком плаћања 20.2.2012. године, за фебруар 2012. године на износ од 75.692,75 динара са роком плаћања 19.3.2012 године, за март 2012. године на износ од 58.415,46 динара са роком плаћања 19.4.2012. године, за април 2012. године најпре на износ од 22.263,11 динара са роком плаћања 30.4.2012 године, а који рачун је био коригован након тога на износ од 140,50 динара (јер је установљена грешка код обрачуна електричне енергије за мерно место) са роком плаћања 30.4.2012. године, за мај 2012. године на износ од 140,50 динара са роком плаћања 18.6.2012. године, за јун 2012. године на износ од 140,50 динара са роком плаћања 19.7.2012 године, за јул 2012. године на износ од 140,50 динара са роком плаћања 18.8.2012. године.

Међу парничним странкама неспорно је да наведени рачуни нису плаћени, али је тужена оспорила висину потраживања и износа на име којих тужилац задужује тужену за плаћање електричне енергије за период након 30.1.2012 године, док је за период почев од јуна 2012. године истакла да ни не користи услуге тужиоца. Тужилац на околности висине потраживања није приложио доказе, а предлог за извођење доказа вештачењем повукао је на рочишту на коме је закључена расправа. Предлог за извршење поднет је дана 29.1.2013. године. Тужена је у приговору против изјављеног закључка о извршењу навела да је потраживање повериоца настало до 29.1.2012. године застарело у смислу одредбе члана 378 став 1 тачка 1 Закона о облигационим односима, а у односу на преостале износе тужена је оспорила висину у смислу одредбе члана 46 став 2 тачка 2 Закона о извршењу и обезбеђењу, с обзиром да износ дуга за сваки појединачни месечни износ у наведеном периоду неосновано висок када се упореди са износима потраживања за период који претходи наведеним датумима, поготову имајући у виду да је потрошач породично домаћинство, те могућност максималне потрошње електричне енергије у домаћинству, због чега је остало нејасно зашто је тужилац почев од јануара 2012. године фактурисао дуг у износима који су достављени, а посебно нарочито од јуна 2012. године, од када извршни дужник ни не користи услуге извршног повериоца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби члана 17, 262 став 1 и 378 став 1 Закона о облигационим односима нашао да тужилац неосновано потражује исплату дуга по испостављеним фактурама за период од марта 2011. године до децембра 2011. године. Свој закључак првостепени суд је засновао на чињеници да је тужилац испоручивао електричну енергију за потребе домаћинства тужене, те да је потраживање тужиоца за период од годину дана пре подношења предлога за извршење – 29.1.2013. године, тачније за потраживања почев од марта 2011. године закључно са децембром 2011. године застарело у смислу одредбе члана 378 став 1 тачка 1 Закона о облигационим односима. Правилан је закључак првостепеног суда, имајући у виду да је потраживање за децембар 2011. године требало платити најкасније до 19.1.2012. године, а предлог за извршење је био поднет дана 29.1.2013. године.

Међутим, првостепени суд је приликом доношења одлуке у погледу

преосталог дела тужбеног захтева тужиоца, а који се односи на период од јануара 2012. године (доспео 21.2.2012. године) до јула 2012. године (доспео 19.8.2012. године), учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1 у вези са члана 231 и 259 ЗПП, на шта се основано жалбом тужиоца указује, а које повреде су биле од утицаја на законитост и правилност побијане одлуке. Ово стога што је првостепени суд приликом доношења одбијајуће одлуке у погледу преосталог дела тужбеног захтева тужиоца, који није обухваћен роком застарелости, погрешно применио правило о терету доказивања услед повлачења предлога за вештачење од стране тужиоца, што је било од утицаја на правилност и законитост побијане одлуке, због чега је морала бити укинута.

Наиме, правило о терету доказивања које је формулисано у одредбама члана 231. ЗПП представља посебно предвиђени метод који судија, после завршеног доказног поступка и слободне оцене доказа треба да користи да би закључио да ли постоје или не постоје битне чињенице. Ово правило у објективном смислу је формулисано и конкретизовано са циљем да се оствари дужност надлежног суда да пружи заштиту, односно да се осигура право странке на приступ суду као део права на правично суђење прокламовано чланом 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода ("Сл. лист СЦГ" – Међ. уговори, бр. 9/03, 5/05, 7/05,"Сл. гласник РС – Међ. уговори", бр. 12/10, 10/15), јер суд не може да одбије да суди зато што расположивим доказним средствима није успео да утврди битне чињенице и правилно формира подлогу своје одлуке. До примене правила о терету доказивања не долази кад суду стоји на располагању довољно доказних средстава и кад он, помоћу њих, може да се увери у истинитост или неистинитост изнесених чињеничних навода, већ значај овог правила долази до изражаја тек кад суд на основу расположивих доказних средстава не може да формира уверење о истинитости правно релевантне чињенице.

На тужиоцу је да, као странка која тврди да има право на исплату по основу испоручене електричне енергије, достави доказе ради утврђења постојања основа и висине дуга, што је и учинио достављањем испостављених рачуна који садрже спецификацију обрачуна трошкова. У ситуацији када тужена спори правилност извршеног обрачуна, на туженој је терет доказивања неправилности обрачуна.

Неосновано се наводима жалбе указује да током поступка није била спорна висина тужбеног захтева, те да је тужена преко старатеља истицала да су рачуни плаћени не спорећи висину потраживања, јер је из списа предмета јасно да је старатељ тужене одустао од оваквог изјашњења, а приговор неоснованости захтева по висини у делу захтева за испостављене рачуне за период почев од јануара 2012. године па надаље тужена је истакла већ у приговору против закључка о дозволи извршења, а и касније у току поступка.

С обзиром да је правилно првостепени суд оценио да суд нема стручна знања да утврди да ли је према приложеним рачунима дуг правилно обрачунат у складу са Законом о енергетици, Уредбом о условима испоруке електричне енергије и Одлуком о тарифном систему за продају електричне енергије који су

били на снази у време обрачунског периода, те да утврди евентуалну (не)основаност тужбеног захтева за период од јануара 2012. закључно са јулом 2012. године, то је било неопходно спровођење доказа вештачењем од стране квалификованог стручног вештака одговарајуће струке.

Одредбом члана 259 ЗПП прописано је да ће суд да изведе доказ вештачењем ако је ради утврђивања или разјашњења неке чињенице потребно стручно знање којим суд не располаже. Нужност утврђивања чињеничног стања у материји у којој суд не располаже стручним знањем је претпоставка за извођење доказа вештачењем. Стручно знање, због чије потребе се одређује извођење овог доказа може се односити на различите гране науке: технику (машинство, архитектура, електротехника, грађевинарство), медицину (неуропсихијатрија, хирургија, трауматологија), саобраћај, геодезију, заштиту на раду, књиговодство и др. Међутим, предмет вештачења не може бити тумачење уговора нити нормативних аката нити се основне рачунске операције као што су сабирање и множење, могу подвести под стручно знање којим суд не располаже, с обзиром да се ради о темељу знања математике које се учи у периоду основног образовања.

Погрешан је став првостепеног суда да због повлачења предлога за извођење доказа вештачењем од стране тужиоца, код приложених доказа (рачуна и извода из пословних књига) из којих се не може несумњиво утврдити висина месечне накнаде за обрачунату снагу, као и њен збир, тужилац није доказао основаност свог захтева. Наиме, на туженој је био терет доказивања неправилно обрачунате потрошње електричне енергије, па самим тим и висине дуга.

Следом наведеног, применом одредбе чл. 390 Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде. У преосталом делу побијана одлука је, применом овлашћења из члана 391 став 1 ЗПП морала бити укинута, као и одлука о трошковима поступка, јер зависи од коначног исхода спора и успеха међу странкама, па је донета одлука као у ставу другом изреке.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка на коју му је указано овом одлуком, те ће правилном применом одредби члана 231 и 259 ЗПП поново оценити приложене доказе, поштујући забрану из члана 398 став 3 ЗПП, при чему ће приликом оцене основаности тужбеног захтева који се односи на потраживање тужиоца за период од јануара 2012. године до јула 2012. године, а које није застарело, о захтеву тужиоца, правилном применом правила о терету доказивања, донети нову и правилну одлуку у складу са садржином изведених доказа.

Председник већа-судија,
Јелена Стевановић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић